

TASA-ARVOISTA SPORTTIA

2021-2022

HANKERAPORTTI JA

TOIMENPIDESUOSITUKSET

SISÄLLYSLUETTELO

TASA-ARVOISTA SPORTTIA.....	3
LIIKUNTAPALVELUIDEN ON VASTATTAVA VÄESTÖRAKENTEEN MONINAISTUMISEEN.....	5
TOIMENPIDESUOSITUKSET	9
LÄHTEET	14

Vantaan kaupunki, liikunnan palvelualue
8.9.2022

Jaakko Tuominen, projektisuunnittelija, liikunnan palvelualue
Kansikuvan tiedot: Sakari Manninen

Tasa-arvoista sporttia -hanke toteutettiin 8/2021–7/2022 välisenä
aikana aluehallintoviraston avustuksen tukemana.

TASA-ARVOISTA SPORTTI

Tässä raportissa esitetään Tasa-arvoista sporttia -hankkeen keskeisemmät tulokset toimenpidesuosituksen avulla. Toimenpidesuositukset löytyvät tämän raportin sivulta 8 alkaen. Toimenpidesuosituksiin on lisätty lyhyt perustelu hankkeen kokemuksien pohjalta sekä niihin on liitetty lyhyt kuvaus miten suositukset liittyvät kaupungin muihin keskeisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin. Hankkeen havainnoista on koottu tähän raporttiin näkökulmateksti ”Liikuntapalveluiden on vastattava väöstörakenteen moninaistumiseen”, joka toimii johdantona yhdenvertaisuuden ja eriarvoistumisen kysymyksiin (s. 6–8).

TAVOITTEET

Tasa-arvoista sporttia -hankkeessa (2021-2022) tarkasteltiin Vantaan kaupungin liikunnan palvelualueen toimintoja ja liikuntapaikkoja tasa-arvon, saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Erityisesti hankkeessa kiinnitettiin huomiota siihen, miten liikuntapalveluissa voidaan

paremmin huomioida vieraskieliset kuntalaiset. Hankkeelle asetettiin seuraavat tavoitteet:

- 1. Liikuntapalveluiden kriittinen tarkastelu tasa-arvon ja saavutettavuuden näkökulmasta*
- 2. Kulttuurien välisten vuorovaikutustaitojen kehittäminen kouluttautumalla*
- 3. Liikuntapalveluiden viestinnän saavutettavuuden arviointi ja kehittäminen*
- 4. Matalankynnyksen vapaa-ajan harrastustoiminnan kohdentaminen alueille, joissa vieraskielisten asukkaiden määrä on suuri*

TOTEUTUS

Hankkeessa toteutettiin viisi liikuntapaikkojen ja -palveluiden testausta CareeriaPlus -oppilaitoksen ja Vantaan aikuisopiston kanssa. Testiryhmissä maahanmuuttajataustaiset kuntalaiset vierailivat ja testasivat Tikkurilan uimahallia ja kuntosalia, Tikkurilan urheilupuiston ulkokuntoilupaikkaa sekä ohjatun liikunnan ilmoittautumisjärjestelmää. Hankkeessa järjestettiin maahanmuuttajataustaisten naisten kanssa kahdessa kansalaisjärjestössä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia. Testiryhmien ja kuulemistilaisuuksien perusteella on luotu

toimenpidesuosituksia naisten liikunnan edistämisestä, jotka ovat kirjattu tämän raportin sivuille 11–13.

Hankkeessa toteutettiin kaksi koulutuskokonaisuutta kaupungin henkilöstölle ja vantaalaisille liikuntaseuroille. Koulutuksen järjestäjinä toimivat Paralympiakomitea ja Helsingin NMKY. Koulutuksen aiheina olivat soveltavan liikunnan ja liikunnan yhdenvertaisuuden edistäminen sekä monikulttuuristen ohjaustaitojen kehittäminen. Lisäksi hankkeen aikana perustettiin liikunnan palvelualueen sisäinen soveltavan liikunnan ja yhdenvertaisuuden verkostotyöryhmä sekä toteutettiin hallinnon henkilöstölle suunnattu yhdenvertaisuuden arviointi. Soveltavan liikunnan ja yhdenvertaisuuden työryhmässä käsitellyt haasteet ja ratkaisuehdotukset ovat sisällytetty tämän raportin toimenpidesuosituksiin.

Tasa-arvoista sporttia -hankkeessa on arvioitu viestinnän saavutettavuutta ja koostettu toimenpidesuosituksia liikunnan palvelualueen viestinnän kehittämiseksi. Kehittämiskohteina on lisätä suoraan kohderyhmille suunnattua viestintää, hyödyntää viestinnässä monikielisyyttä ja laajentaa erilaisten liikkujien kuvastoa sosiaalisessa mediassa (esim. soveltava liikunta ja maahanmuuttotautista liikkujat). Suositukset viestinnän kehittämisestä löytyvät tämän raportin sivuilta 12.

Matalankynnyksen harrastusliikunnan saavutettavuus on yksi Vantaan liikuntapoliittisen ohjelman kärkiteemoista. Tasa-arvoista sporttia -hankkeessa vahvistettiin matalankynnyksen harrasteliikuntaa Vantaalla. Hankkeessa toteutettiin harrasteliikunnan ohjaajatuon kartoitus, joissa tunnistettiin alueet, joissa harrasteliikuntaa järjestetään kaupungin avustamana vähän, mutta, jossa asuu paljon vieraskielisiä asukkaita. Kartoituksen tuloksena hankkeessa pyrittiin tarjoamaan yhteistyöseurojen avulla enemmän matalankynnyksen harrastusmahdollisuuksia erityisesti Korson, Myyrmäen ja Aviapoliksen (Tammisto ja Pakkala) suuralueilla.

Hankkeen aikana järjestettiin seitsemän uutta matalankynnyksen harrasteryhmää maahanmuuttotautista naisille ja tytöille sekä käynnistettiin uudelleen, koronapandemian vuoksi tauolle jäänyt, naisten uintivuoro Korson uimahallilla.

Maahanmuuttajataustaisten naisten ja tyttöjen liikunnan edistäminen on yksi tämän raportin toimenpidesuosituksista, joka löytyy sivulta 11.

Hankkeessa toteutettiin lisäksi ukrainasta paenneille perheille perhepeuha-toimintaa touko-kesäkuun 2022 aikana. Ukrainalaisille perheille suunnattu perhepeuha-tapahtumat

järjestettiin yhteistyössä Sporttia kaikille ry:n kanssa. Tapahtumiin osallistui yhteensä 69 lasta ja 42 aikuista.

Hankkeen tulokset osoittavat, että tasa-arvoisten ja yhdenvertaisten liikuntapalveluiden eteen on tehtävä jatkuvaa, uudistavaa ja pitkäjänteistä työtä. Toimet Vantaan kaupungin liikunnan palvelualueella ovat kuitenkin oikeansuuntaiset ja perusteet entistä yhdenvertaisimmille palveluille ovat jo olemassa.

LIIKUNTAPALVELUIDEN ON VASTATTAVA VÄESTÖRAKENTEEN MONINAISTUMISEEN

Vieraskielisten asukkaiden määrä kasvaa nopeasti Vantaalla. Vieraskielisillä asukkailla tarkoitetaan niitä henkilöitä, jotka puhuvat äidinkielenään jotakin muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea. Vuonna 2021 Vantaalla asui 55 000 vieraskielistä asukasta (23%). Suhteutettuna väkimäärään, vieraskielisiä asukkaita on eniten Hakunilan (31,9%) suuralueella sekä Havukosken (46%) ja Länsimäen (47%) kaupunginosissa (Vantaan väestö 2021/2022). Arvioiden mukaan ensi vuosikymmenen aikana vieraskielisten osuus kasvaa entisestään ja ylittää monissa kaupunginosissa yli 50 prosenttia.

LIIKUNNALLA EHKÄISTÄÄN ERIARVOISTUMISTA JA ASUINALUEIDEN SEGREGAATIOTA

Väestön nopea kansainvälistyminen ja vieraskielisten asukkaiden määrän kasvu asettavat merkittäviä muutospaineita kaupungin palveluille. Väestörakenteen moninaistuminen tuo myös vastuun ehkäistä asuinalueiden segregatio- ja eriarvoistumiskehitystä. Asuinalueiden segregatiolla tarkoitetaan väestörakenteen eriytymistä asuinalueilla esimerkiksi asukkaiden etnisen taustan tai sosioekonomisen tilanteen perusteella.

Liikuntapalvelut ovat tässä erityisessä asemassa, sillä liikunnalla on merkittävä rooli erityisesti maahanmuuttajataustaisten kuntalaisten kotoutumisessa, yhteiskuntaan kuulumisen tunteen vahvistamisessa sekä osallisuuden edistämisessä (esim. Peotta, Inkinen & Laine 2022). Osallisuus ja yhteiskuntaan kuuluminen voi tarkoittaa liikunnan saralla esimerkiksi sitä, että henkilö löytää itselleen mielekkään liikuntaharrastuksen, jonka kautta hän solmii uusia ystävyssuhteita, oppii suomen kieltä ja tutustuu erilaisiin tapoihin toimia yhteiskunnassa.

Liikunnan avulla voidaan ehkäistä eriarvoistumis- ja segregatiokehitystä mm. yhteistyössä liikuntaseurojen, varhaiskasvatuksen, nuorisotyön, opetuksen ja liikuntapaikkasuunnittelun kanssa (Liikunnan muutostekijät, Valtion liikuntaneuvosto 2019). Segregaationvastaisessa työssä on tärkeää tunnistaa ne alueet, joissa hyvinvointierot korostuvat ja lisätä näille alueille kattavasti eri ikäryhmille saavutettavia ja laadukkaita liikuntapaikkoja ja -palveluita

Liikuntapalveluiden kehittämisessä on tärkeä huomioida asukkaiden moninaiset kulttuuritaustat sekä niiden tuomat haasteet ja mahdollisuudet. Käytännössä tämä tarkoittaa liikunnan palvelupolkujen selkeyttämistä vieraskielisille kuntalaisille, liikuntapalveluista viestimistä selkeästi ja monikielisesti sekä tarvetta tiivistä yhteistyötä erilaisten maahanmuuttajataustaisten ja monikulttuuristen yhteisöjen kanssa.

LIIKUNTAPALVELUIDEN ULKOPUOLISET KEHITTÄMISEN KESKIÖÖN

Toinen merkittävä kokonaisuus, joka asettaa vääjäämättömän tarpeen kehittää liikuntapalveluita, on ymmärtää erilaisten liikkujien tarpeet ja poistaa liikkumisen näkyviä ja näkymättömiä esteitä. Kunta- ja liikuntalaki velvoittavat kuntia toteuttamaan liikuntapalveluita kaikille kuntalaisille. Liian usein liikuntapalvelut keskittyvät kuitenkin tahattomasti parantamaan jo entuudestaan hyvin liikkuvien kuntalaisten palveluita. Polarisaatio paljon ja vähän liikkuvien kesken on lisääntynyt ja voimistunut erityisesti koronapandemian aikana. (Valtion liikuntaneuvosto 2020.)

Liikunnan inklusio koskettaa meitä kaikkia. Liikunnan inklusio tarkoittaa niitä toimenpiteitä, joiden avulla liikuntaan osallistetaan ja otetaan mukaan sellaisia henkilöitä, jotka muutoin saattaisivat jäädä palveluiden ulkopuolelle. Arviolta viidesosalla väestössä on yksi tai useampi toimintarajoite (Saari 2021). Toimintarajoitteiden lisäksi liikkumisen kynnykseksi voi muodostua myös muut esteet. Liikunnan esteiden poistaminen vaatii eriarvoistumista tuottavien rakenteiden tunnistamista ja henkilöstön osaamisen kehittämistä yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja erityisliikunnan osalta.

Kati Kauravaara ja Eva Rönkkö (2020) esittävät, että mm. asuinpaikka, koulutus, alkuperä, varallisuus, toimintakyky, sukupuoli ja ikä ovat taustatekijöitä, jotka joko vahvistavat tai heikentävät yksilön osallistumismahdollisuuksia liikkumiseen.

Mitä enemmän henkilöllä on liikunnasta ulossulkevia taustatekijöitä, kuten pienituloisuus tai vaikea toimintarajoite, niin sitä huonommin hänen mahdollisuutensa ja toiveensa liikuntakentällä toteutuvat.

Liikuntapalveluiden kehittämisen näkökulmasta on keskeistä tarkastella liikuntapalveluita niiden käyttäjäryhmien näkökulmasta, jotka lähtökohtaisesti jättäytyvät tai jäävät vapaa-ajan palveluiden ulkopuolelle. Miltä liikuntapaikat näyttävät esimerkiksi sukupuolivähemmistöön kuuluvan henkilön, vaikeasti toimintarajoitteisen ikäihmisen tai maahanmuuttajataustaisen yksinhuoltajan näkökulmasta?

KOHTI LAAJA-ALAISTA INKLUUSIOTA JA YHDENVERTAISUUTTA

Liikunnan yhdenvertaisuuden edistäminen vaatii laaja-alaista inklusion edistämistä, toimenpiteitä marginaaliryhmien osallistamisesta ja ennakkoluulojen poistamista (Kauravaara & Rönkkö 2020). Samalla kun vähemmistöryhmien liikkumisen edellytykset vahvistuvat, palveluiden laatu vahvistuu myös muille käyttäjäryhmille.

Vantaan kaupungilla on erinomainen mahdollisuus edistää tulevana vuosina asukkaiden hyvinvointia laadukkaiden liikuntapalveluiden avulla. Saavutettavat ja yhdenvertaiset liikuntapalvelut vahvistavat vantaalaisten terveyttä, hyvinvointia ja osallisuutta, mutta niiden avulla torjutaan myös eriarvoistumiskehitystä. Laadukkaat ja erilaiset ihmiset huomioon ottavat liikuntapalvelut nostavat kaupungin vetovoimaisuutta ja luovat edellytyksen olla houkutteleva kaupunki, jossa halutaan työskennellä, asua ja viihtyä.

Saavutettavat ja yhdenvertaiset liikuntapalvelut vaativat konkreettisia lyhyen sekä pitkän aikavälin toimenpiteitä, yhdenvertaisuuden johtamista sekä vuorovaikutuksellisen ja helposti ymmärrettävän viestinnän kehittämistä. Ennen kaikkea liikunnan yhdenvertaisuuden edistäminen tulee nähdä erottamattomana osana jokaisen liikunta-alan ammattilaisen jokapäiväistä työnkuvaa.

Jaakko Tuominen

projektisuunnittelija

Tasa-arvoista sporttia -hanke

TOIMENPIDESUOSITUKSET

**1. Selkeytetään
liikunta-avustusten
hakemista**

**2. Vahvistetaan
henkilöstön
yhdenvertaisuus-
osaamista**

**3. Edistetään
maahanmuutto-
taustaisten naisten ja
tyttöjen liikuntaa**

**4. Viestitään selkeästi
liikuntapalveluista**

**5. Tuetaan
sukupuolivähemmis-
töön kuuluvien
liikunta-
mahdollisuuksia**

1. SELKEYTETÄÄN LIIKUNTA-AVUSTUSTEN HAKEMISTA

Toimenpidesuosituks:

- a) Maahanmuuttajataustaisille liikuntaseuroille järjestetään vuosittain infotilaisuus, jossa kerrotaan liikunta-avustuksista ja muista ajankohtaisista asioista
- b) Harrasteliikunnan ohjaajatukea markkinoidaan säännöllisesti (viestintäsuunnitelma laadittu 2022)
- c) Uusi avustushakujärjestelmä (tulossa 2022) testataan ja muotoillaan palvelun käyttäjien kanssa. Uuden avustusjärjestelmän koulutuksessa huomioidaan saavutettavuus ja kielen ymmärrettävyys
- d) Harrasteliikunnan ohjaajatuen osalta varmistetaan, että toteutuneet osallistujaryhmät vastaavat hakemuksessa ilmoitettuja osallistujaryhmiä. Tarvittaessa lisätään harrasteliikunnan ohjaajatuen käytön seuranta

Miksi nämä toimenpidesuosituksat valittiin?

Tasa-arvoista sporttia -hankkeen aikana havaittiin, että merkittävä osa Vantaalla toimivista maahanmuuttajataustaisista yhdistyksistä ei tuntenut harrasteliikunnan ohjaajatuen käyttömahdollisuuksista. Tämän vuoksi tiedonvaihtoa

maahanmuuttajien parissa työskentelevien seurojen kanssa tulee parantaa. Harrasteliikunnan ohjaajatuen käyttöön liittyy haasteita sen osalta, että toteutuuko harrastetoiminnassa toiminta sille kohderyhmälle, jolle hakemus on haettu. Tarvittaessa harrasteliikunnan ohjaajatuen seuranta ja valvonta tulee parantaa.

Avustushakujärjestelmän uudistuessa tulee varmistaa, että liikuntaseuroilla on samanlainen ymmärrys ja osaaminen hakea yhdenvertaisesti liikunta-avustuksia. Parhaiten tämä toteutuu järjestämällä infotilaisuuksia, jossa voidaan esimerkiksi konkreettisesti näyttää, miten avustushakujärjestelmä toimii ja millaiset avustusperiaatteet ovat.

Näiden toimenpiteiden ansiosta:

- Vahvistetaan Vantaan liikuntapoliittisten linjausten tavoitteita palveluiden kohdistumisesta niistä eniten hyötyviin
- Toimitaan Vantaan kaupunkistrategian (2022–2025) mukaisesti hyvien asukaslähtöisten palveluiden edistämiseksi

2. VAHVISTETAAN HENKILÖSTÖN YHDENVERTAISUUSOSAAMISTA

Toimenpidesuosituks:

- a) Henkilöstölle tarjotaan säännöllisesti (väh. 1 krt/vuosi) koulutuksia yhdenvertaisuudesta ja/tai soveltavasta liikunnasta
- b) Liikunnan palvelualueen soveltavan liikunnan ja yhdenvertaisuuden verkostotyöryhmän tapaamiset jatkuvat 2–4 kertaa vuodessa. Verkostossa vahvistetaan palvelualueen soveltavan liikunnan ja yhdenvertaisuuden osaamista
- c) Toteutetaan liikunnan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon arviointi

Miksi nämä toimenpiteet valittiin?

Hankkeessa toteutettiin yhdenvertaisuuden teemoista kaksi webinaaria. Haasteena oli saada tarpeeksi osallistujia koulutuksiin. Neljästä etäkoulutuksesta toteutui kaksi. Tulevaisuudessa tulee pohtia, että miten koulutusta yhdenvertaisuuden teemoista toteutetaan siten, että ne asettuvat luontevasti osaksi henkilöstön osaamisen kehittämistä.

Hankkeen aikana käynnistettiin soveltavan liikunnan ja yhdenvertaisuuden työryhmä. Työryhmän tapaamisia tulee jatkaa, sillä tämä tarjoaa erinomaisen foorumin käsitellä ja vahvistaa palvelualueen yhdenvertaisuusosaamista. Työryhmän tapaamisiin osallistui noin 15 henkilöä.

Tasa-arvoista sporttia -hankkeessa toteutettiin pilottimuotoisesti yhdenvertaisuuden arviointi hallinnon henkilöstölle. Kysely tuotti ajankohtaista tietoa yhdenvertaisuuden osaamista. Tätä tietoa voi hyödyntää jatkossa henkilöstön osaamisen kehittämisessä. Vastaavanlainen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon arviointi tulisi toteuttaa koko liikunnan palvelualueen henkilöstölle.

Näiden toimenpiteiden ansiosta:

- Vastataan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteisiin: ”Olemme syrjimättömiä omassa toiminnassamme ja puutemme muiden toteuttamaan syrjintään sitä havaitessamme”
- Vahvistetaan Vantaan liikuntapoliittisia linjausten tavoitteita liikkumisympäristöjen laadusta
- Toimitaan Vantaan kaupunkistrategian (2022–2025) mukaisesti eriarvoisuuden vähentämiseksi

3. EDISTETÄÄN MAAHANMUUTTOTAUSTAISTEN NAISTEN JA TYTTÖJEN LIIKUNTAA

Toimenpidesuosituks:

- a) Naisten uintivuoroa jatketaan Korson uimahallilla ja tyttöjen uimataidon parantamisen eteen tehdään systemaattisesti työtä
- b) Kokovartalouimapuvun käyttö mahdollistetaan kaupungin uimahalleissa
- c) Harrasteliikunnan ohjaajatuen käyttöavustuksissa voidaan nostaa ohjaajatukea, silloin, jos se edistää vaikeasti tavoitettavien nais- ja tyttöryhmien liikkumista

Miksi nämä toimenpidesuosituks valittiin?

Hankkeessa toteutettiin yhdessä kotoutumiskoulutuksessa olevien aikuisopiskelijoiden kanssa liikuntapaikkojen testaamista ja vierailuja. Enemmistönä ryhmissä olivat ulkomailla syntyneet naiset. Hankkeen kokemusten perusteella ulkomailla syntyneiden naisten liikkumisen esteinä ovat vähäinen tieto liikuntapalveluista, liikunnan maksullisuus, kulttuuritaustan asettamat esteet osallistua yleisille uimavuoroille sekä vaikeus sovittaa

lastenhoitoa omiin liikuntaharrastuksiin. Kokovartalouimapuvun salliminen Vantaan kaupungilla on yksi konkreettisista tavoista edistää maahanmuuttotaustaisten naisten liikkumista.

Hankkeen kokemusten perusteella vesiliikunta, kuntosali ja kävely ovat tärkeimpiä liikkumismuotoja maahanmuuttotataustaisille naisille. Maahanmuuttajataustaisten ja tyttöjen liikunnan edistämisen tulisi olla yksi konkreettisista tavoitteista, johon tulisi pyrkiä toimialojen ja palveluiden ylittävässä yhteistyössä. Erityisesti resursseja tulisi kohdistaa tyttöjen uimaopetuksen mahdollistamiseen.

Näiden toimenpiteiden ansiosta:

- Vahvistetaan liikuntapoliittisia tavoitteita palveluiden kohdistuminen niistä eniten hyötyviin ja toimitaan Vantaan kaupunkistrategian (2022–2025) mukaisesti eriarvoisuuden vähentämiseksi
- Vastataan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteisiin: ”Vantaan kaupunki syventää toiminnallisen tasa-arvotyön tekemistä päätöksenteossaan ja kaikissa palveluissaan.”
- Tuetaan monikulttuurisuussuunnitelman toimenpidettä: ”Työskennellään aktiivisesti hyvien väestösuhteiden edistämiseksi”

4. VIESTITÄÄN SELKEÄSTI LIIKUNTAPALVELUISTA

Toimenpidesuosituks:

- a) Viestinnässä näkyy kuntalaisten moninaisuus ja erilaiset tavat harrastaa liikuntaa
- b) Liikuntapalveluista viestitään selko- ja monikielisesti sekä liikuntapaikoista tehdään monikielisiä esittelyvideoita
- c) Viestintää toteutetaan maahanmuuttajataustaisia kuntalaisia tavoittavien yhteisöjen kanssa
- d) Puhelinpalvelua laajennetaan siten, että esimerkiksi liikuntaneuvontaa voidaan tarjota enemmän vieraskielisille kuntalaisille
- e) Liikuntapaikoille laaditaan turvallisemman tilan periaatteet

Miksi nämä toimenpidesuosituksat valittiin?

Hankkeessa toteutettiin liikunnan palvelualueen viestinnän kartoitus. Valmista viestinnän mallia ei ollut käytössä, joten viestinnän kartoituksessa hyödynnettiin oikeusministeriön yhdenvertaisuuden arvioinnin työkalua ([yhdenvertaisuus.fi](https://www.oikeusministerio.fi/tyokalu-yhdenvertaisuus)) sekä terveyden ja hyvinvointilaitoksen [sukupuolitietoisien viestinnän ohjeita](#).

Viestinnän yhdenvertaisuuden kartoituksessa tarkastelimme liikuntapalveluiden viestintäsuunnitelmaa (2019–2020) ja kaupunkikulttuurin viestinnän toimitapaa (2020) sekä teimme otannan (1.10.2021–31.1.2022) sosiaalisen median julkaisuihin. Yllä olevat toimenpidesuosituksat perustuvat näihin huomioihin.

Viestinnässä olisi hyvä pohtia tulevaisuudessa, miten viesti tavoittaa mahdollisemman monen ja miten erilaiset väestöryhmät tavoitetaan. Lisäksi on pohdittava, että onko terminologia ymmärrettävää ja heijastavat tekstit ja kuvat stereotyyppisiä käsityksiä (esim. etnisyys, tausta, sukupuoli, vähemmistöt). Viestinnässä tulisi huomioida, että edustaako viestit aidosti erilaisia ihmisiä ja ihmisryhmiä sekä millaisilla kuvilla kyseisistä palveluista viestitään. Julkisten palveluiden tuottamisessa on tärkeää huomioida viestien representaatiot ja pyrittävä siihen, että jokainen kuntalainen voi löytää viestinnästä itseään kiinnostavia tapoja liikkua tai hyödyntää liikuntapalveluita.

Näiden toimenpiteiden ansiosta:

- Edistetään Vantaan liikuntapoliittisia linjauksia viestinnän kehittämiseksi (saavutettavuus, tunnettavuus ja kohdentaminen riskiryhmille)

5. TUETAAN SUKUPOULIVÄHEMMISTÖÖN KUULUVIEN HENKILÖIDEN LIIKUNTAMAHDOLLISUUKSIA

Toimenpidesuosituksset:

- a) Yksityisistä pukeutumis- ja pesutiloista päivitetään esteettömyystiedot esteettömyyssovellukseen
- b) Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille suunnataan tiedotusta liikuntapalveluista kampanjamuotoisesti
- c) Myyrmäen ja Tikkurilan uimahallien osalta yhdenmukaistetaan ohjeistus siten, että sukupuolivähemmistöön kuuluvat voivat käyttää erityisryhmien saunavuoroja
- d) Uudisrakentamisessa huomioidaan esteettömyys sukupuolivähemmistöjen osalta

Miksi nämä toimenpiteet valittiin?

Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöön kuuluvalla henkilöllä on huomattavasti enemmän esteitä hakeutua liikunnan pariin, kuin muilla liikkujilla. Sukupuolivähemmistöön kuuluvan henkilön on vaikeaa käyttää yleisiä pukeutumis- ja peseytymistiloja esimerkiksi sen vuoksi, että henkilön fyysinen olemus poikkeaa totutusta. Monesti sukupuolivähemmistöön kuuluvan henkilön

liikunnan esteinä ovat esimerkiksi pelko syrjinnän kokemuksesta, ja siitä miten henkilökunta reagoi mahdollisissa ongelmatilanteissa. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksessa lähes 70 % sukupuolivähemmistöön kuuluvista nuorista on kokenut usein tai joskus epäasiallista kohtelua liikuntaharrastuksissa (Zacheus & Saarinen 2019). Lisäksi riittämätön tiedotus tai tiedon puute, esimerkiksi yksityisistä peseytymis- tai pukutiloista, voi vaikuttaa liikuntapalveluiden pariin hakeutumiseen.

Näiden toimenpiteiden ansiosta:

- Vastataan Vantaan kaupungin tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteisiin: ”Olemme syrjimättömiä omassa toiminnassamme ja puutemme muiden toteuttamaan syrjintään sitä havaitessamme”
- Vahvistetaan liikuntapoliittisia linjauksia liikkumisympäristöjen laadusta ja riittävydestä.
- Tuetaan Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön suunnitelman tavoitetta, siitä miten rakennusten ja tilankäytön suunnittelussa otetaan alusta saakka mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvonäkökulma
- Toimitaan Vantaan kaupunkistrategian (2022–2025) mukaisesti eriarvoisuuden vähentämiseksi

LÄHTEET

Kauravaara, Kati ja Rönkkö, Eva (2020). Näkymättömyys, marginalisaatio ja eronteot suomalaisessa liikuntakulttuurissa teoksessa *Eriarvoisuuden kasvot liikunnassa* toim. Kokkonen, Jouko ja Kauravaara Kati. Liikuntatieteellisen Seuran julkaisu nro 175. [Julkaisu ladattavissa täällä.](#)

Liikunnan muutostekijät, Valtion liikuntaneuvosto. Katsottu 30.6.2022. [Materiaalit luettavissa verkossa.](#)

Parviainen, Elina (2021). Vantaan väestö 2021/2022. Vantaan kaupunki. Tietopalvelu B4: 2021. [Raportti ladattavissa täältä.](#)

Peotta, H-M., Inkinen, V. & Laine, K. (2022) Monipuolistuva liikunta – erilaiset liikkujat Arviointitutkimus kehittämisavustuksesta Maahanmuuttajien kotoutuminen liikunnan avulla 2011–2019. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 409. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. [Julkaisu ladattavissa täällä.](#)

Liikunnan muutostekijät, Valtion liikuntaneuvosto. Katsottu 30.6.2022. [Materiaalit luettavissa verkossa.](#)

Saari, aija (toim.) (2021). Liikuttaako? Toimintarajoitteisille henkilöille suunnatun Liikkujakyselyn ja Seurakyselyn raportti. Suomen Paralympiakomitea 2021. ISBN 978-952-69154-7-0 (verkkojulkaisu). [Raportti on ladattavissa täällä.](#)

Valtion liikuntaneuvosto 2020 Koronapandemian vaikutukset väestön liikuntaan, Kantomaa, Marko (toim.) (2020). Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2020:2. [Julkaisu ladattavissa täällä.](#)

Zacheus, Tuomas & Saarinen, Arttu (2019). Lasten ja nuorten liikunnan harrastaminen ja sen taustalla vaikuttavat syyt. Teoksessa Tiina Hakanen, Sami Myllyniemi & Mikko Salasuo (toim.) Oikeus liikkua: Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2018. Valtion nuorisoneuvoston julkaisuja, nro 61. [Julkaisu ladattavissa täällä.](#)

